

Historiska brott: Så kunde ett mordmysterium vid Örån i slutet av 1700-talet lösas

Publicerad 2022-09-10 kl. 20:00

Galyna Andrushko/Colourbox

Den mördade mannens kropp hittades i Örån, och visade tydliga tecken på yttre våld - vilket ledde länsman vidare till gärningsmannen.

Frilansjournalisten Anne-Marie Nilsson har för VK:s räkning gjort djupdykningar i gamla domstolsprotokoll, och lyft fram brott ur historien. Den här veckan visar de gamla handlingarna hur ett mordmysterium vid Örån kunde få sin lösning på 1700-talet. Länsman i Lycksele gick metodiskt tillväga.

Annons

Redaktionen

redaktion@vk.se

I den lilla byn Långsele, öster om Örån bodde nybyggarna Gabriel Håkansson och Mickel Matsson tillsammans - Gabriel med sin hustru Anna Lisa och Mickel för sig själv i en stuga på gården. Mickel ägde en tredjedel i nybygget och de hjälptes åt med arbetet fast det var mycket osämja mellan dem.

I slutet av maj 1786 började folk i närheten tänka att det var längesen man sett till Mickel Matsson och till slut tyckte länsman Öhrman i Lycksele att det var bäst att han for till Långsele och tog en titt.

Där fann han Gabriel Håkansson ensam och han hade också saknat Mickel sedan den 18:e maj då han gett sig iväg. Vart visste inte Gabriel så noga, men troligen till nybygget i Skarda för att baka, sa han till länsman. Och i så fall, spekulerade Gabriel, kunde Mickel ha tagit deras båt över Örån och därefter gått ner till Skarda men kanske drunknat i Bredträskbäcken som han skulle behöva ta sig över om han gått den vägen.

Ja, länsman tyckte det lät möjligt så han inspekterade Bredträskbäcken men ansåg att den var alltför liten för att en rask karl skulle drunkna där. Och om han gjort det skulle kroppen finnas kvar där.

Länsman började fatta misstankar mot Gabriel och gjorde en runda till på nybygget. I visthusbodarna la han märke till att Mickel Matssons lager av matvaror var betydligt mindre än Gabriels. Hmm. Länsman kollade om någon brutit sig in och stulit av Mickels mat, men låset var helt. Någon hade gått in där med den nyckel som Mickel säkert alltid bar med sig.

Länsmans misstanke växte, men han lät Gabriel vara så länge och for därifrån.

Vid den här tiden hörde Långsele till Lycksele socken (numera hör det till Örträsk socken) och vid pingst var Gabriel Håkanssons hustru Anna Lisa Andersdotter till kyrkan i Lycksele. Där blev hon sedd och inkallad till adjunkten Olof Enström som också hört ryktena och ville förhöra hustrun om saken i sällskap med länsman.

Anna Lisa berättade efter lite press att Gabriel och Mickel farit iväg den 18:e maj för att hämta boskapsfoder i Roskmyran. Men Mickel hade fallit i ån och inte kommit upp igen. Detta hade Gabriel berättat för hustrun och hotat henne med döden om hon förde det vidare.

Länsman Öhrman tog med sig några karlar och så for de till Långsele igen. De förhöorde Gabriel som inte alls tog på sig någon skuld utan berättade samma sak som han berättat för hustrun, att Mickel fallit i Öreån vid ett brant ställe.

Karlarna for dit och hittade genast kroppen i vattnet. När de drog upp Mickel såg de att hans näsa och tinning var krossade och att det runnit blod ur örat. Han hade uppenbarligen blivit ihjälslagen.

Gabriel sattes i fängelse i Örträsk by och där erkände han till slut vad som egentligen hänt den 18 maj. De båda nybyggarna hade farit iväg i båten vid solnedgången och tänkte sig till Roskmyran för att skära fräken till boskapsfoder. Men i båten blev de osams som så många gånger förut.

Denna gång blev Gabriel plötsligt vansinnigt arg och bestämde sig för att döda Mickel så han rodde i land och tog en åra med sig. När Mickel också hoppade i land slog Gabriel honom rakt över ansiktet med den breda sidan av åran så att Mickel stöp i backen. Sen fick han ett slag till över tinningen och det dödade honom.

Gabriel stod och tittade på den livlösa kroppen en stund tills han var säker på att Mickel var död, och sedan tog han helt kallblodigt Mickels nyckel ut hans byxficka, den som gick till visthusboden, och sen vältrade han kroppen ner i vattnet och rodde hem.

Vid tinget den 29 juni 1786 dömdes Gabriel Håkansson till döden och avrättades sedan den 8 november samma år vid Nybruket i Lycksele där han halshöggs och grävdes ner.

Källa: Lycksele tingslags häradsrätt (AC) Alb:1 (1736-1840)

ANNE-MARIE NILSSON